

Hammarö kommun

hammaro@hammaro.se

Rektorn vid Mörmoskolan 7-9

tina.ternstrom@hammaro.se

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Mörmoskolan 7-9
i Hammarö kommun

Tillsyn i Mörmoskolan 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hammarö kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Mörmoskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 15 januari 2014.

Fakta om skolan

Mörmoskolan 7-9 med cirka 250 elever ligger i närheten av Skoghalls centrum i nära anslutning till Mörmoskolan F-6.

Till Mörmoskolan 7-9 kommer elever från Mörmoskolan F-6 men också från Lillängsskolan och Götetorps skola. I skolan går elever med blandad social bakgrund och flera elever har sitt ursprung i andra länder än Sverige. Tidigare har det funnits en grupp elever som tillhör grundsärskolan, men idag är endast ett fåtal av skolans elever inskrivna i grundsärskolan. Verksamheten vid Mörmoskolan 7-9 leds sedan oktober 2013 av en tillförordnad rektor inför en förestående rekrytering.

Skolverkets nationella statistik över resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 9 år 2013 visar att 93 procent av Mörmoskolans elever nådde kravnivån i samtliga delprov i ämnet svenska, 88 procent i ämnet matematik, samtliga elever nådde kravnivån i ämnena engelska och samhällskunskap samt 94 procent i ämnet fysik. Flickorna nådde ett något högre resultat än pojkarna i ämnena svenska, matematik, fysik och samhällskunskap, medan pojkarna nådde ett något högre resultat än flickorna i ämnet engelska.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att Mörmoskolans genomsnittliga meritvärde år 2013 var 210,3 jämfört med 212,8 för riket. De fem senaste läsåren har skolans meritvärden varierat mellan 205,9 (2009) och 221,4 (2012). Andelen elever med behörighet till något av gymnasieskolans nationella program var 89 procent jämfört med 88 procent för riket medan andelen elever med lägst betyget E var 82 procent jämfört med 77 procent för riket.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar på brister i det systematiska kvalitetsarbetet. På Mörmoskolan 7-9 saknas dokumenterade sammanställningar av kunskapsresultaten. Lärarna upprättar lokala pedagogiska planeringar och följer upp resultaten på ämnes- och klassnivå, men det finns ingen systematik i hur skolan dokumenterar, följer upp och analyserar resultaten på skolenhetsnivå. Tillsynen visar även på brister i det systematiska kvalitetsarbetet inom andra viktiga områden. Det finns till exempel ingen tydlig analys av resultaten av skolans vidtagna åtgärder när det gäller elevers inflytande, värdegrundsarbetet eller hur skolans arbete med

åtgärdsprogram och särskilt stöd har påverkat elevernas kunskapsutveckling. Det är av vikt att det systematiska kvalitetsarbetet omgående påbörjas och att rektor som pedagogisk ledare tar ansvar för att utbildningen utvecklas.

På Mörmoskolan 7-9 finns fungerande rutiner för arbetet med särskilt stöd, men skolan måste i åtgärdsprogrammen på ett tydligare sätt ange elevernas stödbehov av särskilt stöd, vilka åtgärder som ska sättas in och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid tillsynen framkommer inte annat än att eleverna erbjuds en utbildning som präglas av trygghet och studiero. Dock måste skolan revidera och upprätta planen mot kränkande behandling och se över rutinerna kring betygsdokumentationen. Vidare måste rektor i sin tjänstefördelning se till att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriver undervisningen.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hammarö kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Hammarö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektorn ansvarar för att ett sådant kvalitetsarbete vid skolenheten genomförs. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

På Mörmoskolan 7–9 finns det ingen dokumenterad sammanställning över kunskapsresultaten i årskurs 9 vare sig på ämnes-, grupp eller skolnivå. Uppföljningar och analyser av resultaten har inte gjorts sedan år 2010 enligt vad som framgår av, den till Skolinspektionen inskickade, verksamhetsredogörelsen. Detta bekräftas av rektor i intervjun. Även lärare bekräftar att det inte finns någon dokumenterad kunskapsuppföljning; Alla som arbetar på skolan strävar efter att höja kvaliteten i undervisningen, men det finns inget formellt system där skolan dokumenterar, följer upp och analyserar resultaten, enligt lärarna. Vid lärarintervjun framkommer att diskussioner om elevernas kunskapsresultat förs på ämneskonferenser men att det inte görs någon uppföljning och utvärdering på skolnivå. Varje lärare har "koll på hur det går för eleverna", enligt lärarna. Enligt rektor upprättar flera lärare lokala pedagogiska planeringar och några följer upp resultaten på ämnes- och klassnivå.

Tillsynen visar att skolans systematiska kvalitetsarbete även brister inom andra viktiga områden. Det finns till exempel ingen tydlig analys av resultaten av skolans arbete och vidtagna åtgärder när det gäller elevers inflytande, värdegrundsarbetet eller hur skolans arbete med åtgärdsprogram och särskilt stöd har påverkat elevernas kunskapsutveckling.

Av utredningen framgår att Mörmoskolan 7–9 saknar ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenhetsnivå. Det saknas även ett dokumenterat kvalitetsarbete vilket innebär att rektor inte har underlag för att följa upp och utvärdera skolans resultat i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Därmed saknas ett viktigt underlag för att vidta relevanta åtgärder i syfte att utveckla verksamheten och öka måluppfyllelsen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen samt

Lgr 11, 2.8, Läroplan för grundsärskolan 2011, 2.8 Rektorns ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Hammarö kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och som är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen.

Vid en genomgång av Mörrmoskolans tjänstefördelning framgår att det finns tillsvidareanställda legitimerade lärare, som undervisar i ämnen där de saknar behörighet. Exempel härpå är bland annat en legitimerad grundskollärare, behörig i matematik och kemi, som även undervisar i biologi och fysik i årskurs 7, en legitimerad grundskollärare, behörig i historia, religion och samhällskunskap som även undervisar i geografi i årskurserna 7 och 8 samt en legitimerad grundskollärare, behörig i matematik, biologi och fysik som även undervisar i teknik i årskurserna 7, 8 och 9. Av tjänstefördelningen framgår också att det på skolan finns ämnesbehöriga lärare att tillgå för att tillgodose kravet på ämnesbehörighet. Enligt rektor finns det inte några andra särskilda skäl med hänsyn till eleverna som motiverar att dessa lärare undervisar i ämnen där de saknar behörighet.

Av utredningen framgår att lärarkompetensen vid skolenheten inte till fullo används utifrån lärarnas behörighet och legitimation. Skolan använder i vissa fall legitimerade lärare som inte är behöriga att bedriva undervisningen, trots att det finns lärare med rätt utbildning att tillgå och att det inte finns några andra särskilda skäl med hänsyn till eleverna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 och 18 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Hammarö kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det finns inte en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det

aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid tillsynen framkommer inte annat än att eleverna erbjuds en utbildning som präglas av trygghet och studiero. Vid samtal med rektor, elever, lärare och företrädare för elevhälsoteamet framkommer att det bedrivs ett värdegrundsarbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling vid Mörmoskolan 7-9 och man har tydliga och väl kända rutiner för hur personal, som får kännedom om att en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, anmäler detta till rektor. Det finns också exempel som visar att dessa rutiner använts och fungerar.

Inför tillsynen har Mörmoskolan 7-9 lämnat in skolans "Likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling läsåret 2013/14" till Skolinspektionen. Av planen framgår inte hur föregående års åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling har genomförts. En kartläggning i form av en enkätundersökning har genomförts, men resultaten av denna syns inte i skolans likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. De åtgärder som kontinuerligt genomförs utgår heller inte från resultatet av denna kartläggning. I samtal med rektor, lärare och företrädare för elevvårdsteamet framkommer att planen ska revideras.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte, utifrån skolans behov, anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året. Det finns inte heller i planen en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Planen uppfyller därmed inte skollagens krav. I utredningen har dock inget annat framkommit än att skolan i övrigt bedriver ett förebyggande arbete för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Därmed bedöms bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Skolinspektionen vill också erinra om att en årlig plan mot kränkande behandling ska upprättas för varje enskilt år. Det är inte tillräckligt att endast revidera föregående års plan.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen samt

Lgr11, Normer och värden och

Läroplan för grundskolan 2011, 2.1 Normer och värden

Särskilt stöd**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogram som beslutas av rektor anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att de åtgärdsprogram som utarbetas ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid dokumentstudier och intervjuer framkommer att det särskilda stödet till aktuella elever i huvudsak fungerar men att åtgärdsprogrammen inte alltid anger dessa elevers behov. På Mörmoskolan 7–9 har rektor överlämnat åt lärare, ibland med stöd av specialpedagogen, att upprätta åtgärdsprogram som rektor sedan beslutar. Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av exempel på åtgärdsprogram som skolan upprättat. Dessa åtgärdsprogram beskriver dock inte närmare de behov eleven har utifrån den utredning som legat till grund för upprättandet. I åtgärdsprogrammen står det exempelvis under rubriken elevens behov "eleven ska nå målen i matematik" eller "bibehålla arbetsglädjen och lusten att lära". Det framgår exempelvis inte varför och vad som lett fram till de skrivningarna eller vilka elevens behov är för att kunna bli motiverad eller för att nå målen. Vidare framgår det inte tydligt vad skolan ska göra för att tillgodose elevens behov mer än att skolan exempelvis ska ge stöd och uppmuntran eller att eleven ska ges möjlighet att göra kompletteringar och prov muntligt eller i grupp. De åtgärdsprogram, som Skolinspektionen tagit del av, anger endast en generell beskrivning av hur uppföljningen och utvärderingen ska ske och kopplar inte denna till de specifika åtgärderna. Vidare saknas överklagandehänvisning i dessa åtgärdsprogram. Rektor säger att formuleringarna i åtgärdsprogrammen är tveksamma och ibland svåra att tyda.

Av utredningen framgår att åtgärdsprogrammen inte uppfyller författningarnas krav. Skolans åtgärdsprogram anger inte alltid elevens behov av särskilt stöd. Dessutom anger åtgärdsprogrammet inte tydligt vilka åtgärder som ska

sättas in eller hur åtgärderna ska följas upp. Därmed saknas viktiga komponenter för att kunna ta ställning till om åtgärderna varit tillräckliga utifrån elevens behov. Eftersom utredningen inte visar något annat än att arbetet med särskilt stöd fungerar bedöms dock bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därmed en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- De bestämmelser som gäller om rättelse av betyg och om ändring av uppenbart oriktiga betyg följs inte.

Motivering

Enligt skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog. Den som beslutar om ett betyg ska, enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Bestämmelser om rättelse av betyg och om ändring av uppenbart oriktiga betyg finns i skollagen. Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras av den som beslutar om betyget i enlighet med Skolverkets föreskrifter om betygskatalog.

Det framkommer vid samtal med rektor, elever och lärare att lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper vid Mörmoskolan 7–9 sker i enlighet med författningarna. Dock har de betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av, efter betygssättande lärares rättelser däri, raderats på gamla betyg och renskrivits på sådant sätt att endast de slutliga, eventuellt ändrade och rättade, betygen framgår. De gamla betygen är inte synliga och noterade och ändringarna har inte daterats och signerats av den lärare som beslutat om betyget. Av intervjuer framgår att rektor och ansvarig handläggare inte varit förtrogna med denna del av det regelverk som gäller för betygssättning.

Av utredningen framgår att bestämmelser om rättelse av betyg och ändring av uppenbart oriktiga betyg inte följs. Betygssättande lärares rättelser i betygskatalogen är inte synliga, daterade och signerade. Därmed är det inte möjligt att följa betygssättningsprocessen eller om ett betyg ändrats eller rättats. Eftersom utredningen inte visar något annat än att rutinerna avseende betygssättning i

övrigt fungerar bedöms dock bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därmed en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14 och 19-20 §§ skollagen,

6 kap. 10 § skolförordningen samt

7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123)

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Elisabeth Fogelberg och Roland Fallström deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Gerhard Eriksson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.